

Dosarul nr. 2ra-72/23
2-20030639-01-2ra-17012023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. E. Galușceac)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, L. Pruteanu, O. Cojocaru)

D E C I Z I E

20 martie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componență:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Mariana Ursachi

Diana Stănilă

Ion Malanciuc

Oxana Parfeni

examinând recursul declarat de Dumitru Bounegru, reprezentat de avocatul Constantin Lazari,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Dumitru Bounegru împotriva lui Vadim Renița cu privire la încasarea împrumutului, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată, și

la acțiunea reconvențională depusă de Vadim Renița, reprezentat de avocatul Mihail Barbaroș împotriva lui Dumitru Bounegru cu privire la recunoașterea nulității actului juridic,

împotriva deciziei din 22 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Vadim Renița, reprezentat de către avocatul Mihail Barbaroș, casată hotărârea din 16 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru cu emiterea unei noi hotărâri,

c o n s t a t ă :

La 02 martie 2020, Dumitru Bounegru, reprezentat de avocatul Constantin Lazari a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Vadim Renița cu privire la încasarea împrumutului și a cheltuielilor de judecată (f. d. 4-7 vol. I).

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamantul Dumitru Bounegru, reprezentat de avocatul Constantin Lazari a indicat că îl cunoaște pe Vadim Renița, ca consătean, ultimul l-a ajutat la construcția casei, fiind prieteni.

A comunicat că în vara anului 2018, i-a împrumutat lui Vadim Renița suma de 12 500 de euro, pentru a-și cumpăra un automobil. În toamna anului 2019, a constatat că Vadim Renița sustrage sume mari de bani din cele ce i-au fost încredințate pentru construcția caselor și, astfel, a pierdut încrederea în pârât de a mai fi o persoană de bună-credință și a colabora cu acesta. Din acest considerent,

în luna decembrie 2019, i-a solicitat lui Vadim Renița să-i scrie o recipisă ce ține de suma de bani împrumutată, care nu i-a fost restituită – 132 971,75 de lei.

Fiind de acord, la 30 decembrie 2019, Vadim Renița a scris recipisa prin care s-a obligat că va restitui suma împrumutată, până la 30 iunie 2020, achitând în fiecare lună, începând cu luna ianuarie 2020, a câte 25 000 de lei.

Pe parcursul lunilor ianuarie și februarie 2020, Vadim Renița nu i-a restituit niciun leu din suma împrumutului, conform înțelegerii avute, în prezența martorilor.

A relatat că, în scopul restituirii sumei împrumutului acordat, în adresa lui Vadim Renița, a expediat o somație, recepționată de ultimul la 4 februarie 2020, prin care pârâtului i-a fost stabilit un termen de 15 zile, din momentul recepționării, să înceapă restituirea sumei de bani împrumutată, în rate, după cum s-au înțeles, în prezența martorilor.

Astfel, din 04 februarie 2020 până în prezent, Vadim Renița nu a dat niciun răspuns, în scris sau verbal, la somația recepționată. Dimpotrivă, prin intermediul persoanelor apropiate lui, cât și prin telefon, pârâtul îi transmite diverse mesaje cu amenințări și refuzul de a-i restitui suma împrumutată, subliniind că el, deja vinde toate bunurile imobile și mobile pe care le deține și chiar dacă va fi o hotărârea de judecată de a încasa suma respectiva, la acel moment, nu va mai deține careva bunuri ce vor putea fi puse sub sechestru și, astfel, nu va mai primi, niciodată, suma de bani împrumutată.

A evidențiat că declarațiile lui Vadim Renița se confirmă și prin informațiile plasate pe site-urile publicitare, vânzarea unui teren cu suprafața de 20 ari, ce aparține pârâtului, situat în com. XXXXX, str. XXXXX intersecție cu str. XXXXX, la preț de 3 500 de euro pentru un ar, din 24 decembrie 2019, vânzarea unui teren cu suprafața de 5,7 ari pentru construcție, ce aparține pârâtului, situat în com. XXXXX, str-la XXXXX, la preț de 31 500 de euro, din data de 17 noiembrie 2019, vânzarea automobilului de model Volkswagen Touran, ce aparține pârâtului, la preț de 6 999 de euro, din 25 ianuarie 2020, etc.

Prin ultimele acțiuni întreprinse de Vadim Renița se confirmă comportamentul acestuia de rea-credință, caracterul șiret și viclean de a se eschiva de la onorarea obligațiilor asumate și de a restitui suma de bani, acordată ca împrumut.

Lipsa reacției pozitive la somația recepționată, cât și mesajele amenințătoare, demonstrează că Vadim Renița nu dorește să-i achite împrumutul acordat, în rate, după cum s-au înțeles.

A reiterat că între dânsul și pârât a avut loc un contract de împrumut, prin recipisă împrumutatul își asumă obligația de a restitui suma împrumutului acordat până la 30 iunie 2020, prin angajamentul verbal asumat, în prezența martorilor, împrumutatul s-a obligat să restituie suma împrumutului în șase rate, iar din informațiile publicate pe site-urile de publicitate, Vadim Renița și-a manifestat intenția de a vinde toate bunurile imobile și mobile deținute.

Totodată, prin mesajele de amenințare, transmise la telefon și prin martori, Vadim Renița a declarat că nu va restitui suma de bani împrumutată, eschivându-și realizarea obligațiilor asumate, având un comportamentul viclean și de rea-credință.

În drept, reclamantul și-a întemeiat pretențiile în temeiul dispozițiilor art. 4, 5, 7, 22, 26, 33, 39, 56, 60, 83-84, 94, 96, 117, 118, 119, 121, 122, 137, 138, 166, 167, 174, 175 din Codul de procedură civilă, art. 15, 16 lit. a), 19 alin. (1), 20 alin. (1), (2), 22 alin. (1)-(4), 23 din Codul civil.

Reclamantul Dumitru Bounegru, reprezentat de avocatul Constantin Lazari a solicitat admiterea cererii de chemare în judecată, încasarea de la Vadim Renița în beneficiul său a sumei împrumutului acordat în mărime de 132 971,75 de lei, precum și a cheltuielilor de judecată compuse din taxa de stat și asistență juridică.

La 19 ianuarie 2021, Vadim Renița, reprezentat de avocatul Mihail Barbaroș a depus cerere reconvențională împotriva lui Dumitru Bounegru cu privire la recunoașterea nulității actului juridic (f. d. 67-68 vol. I).

În susținerea acțiunii reconvenționale, Vadim Renița, reprezentat de avocatul Mihail Barbaroș a invocat că Dumitru Bounegru și-a motivat cererea de chemare în judecată prin acordarea unui împrumut în sumă de 12 500 de euro cu scop de a procura un automobil, acțiuni care ar fi fost realizate în vara anului 2018, fapt care nu este probat de către acesta. Or, un simplu calcul dovedește contrariul, vara anului 2018, curs de referință raport leu/euro fiind: 1 euro = 19,75 de lei, 12 500 de euro – 246 250 de lei și nicidecum 132 971,75 de lei.

A menționat că înțelegerea, la care a făcut trimitere Dumitru Bounegru în cererea de chemare în judecată inițială, care ar fi avut loc între părțile litigante privind restituirea împrumutului acordat de către Dumitru Bounegru și achitarea sumei de 25 000 de lei/lunar din suma restantă, nu poate fi probată de Dumitru Bounegru sau achitarea parțială a sumei de 113 278,25 de lei, în perioada 2018-2019, de către dânsul, din suma totală de 246 250 de lei, Dumitru Bounegru nu o întemeiază în niciun fel.

Obiectul material la care face trimitere Dumitru Bounegru, ar fi recipisa semnată de către Vadim Renița pe asumarea unor obligații de restituire și nicidecum un împrumut a mijloacelor financiare la care participau ambele părți, și anume: părțile au participat ambele întru realizarea unei convenții orale, cu asumarea de drepturi și obligații privind investirea mijloacelor financiare întru procurarea de bunuri imobile, repararea lor și înstrăinarea la prețuri comerciale cu profit în raport cu prețul de procurare. Mijloacele financiare investite atât de către dânsul, cât și de către pârât, urmau a fi rambursate prin înstrăinarea bunurilor de către părți în cote-părți egale de investire și profit.

De altfel și recipisa semnată de către dânsul, la data de 30 decembrie 2019, cu privire la obligația de restituire și nu împrumut a sumei de 132 971 de lei, face parte din acțiunea comună a părților la procurarea, repararea, înstrăinarea bunurilor imobile cu repartizarea profitului, realizată încă la 08 ianuarie 2020, repartizarea profitului și mijloacelor investite.

A considerat că, pentru a induce în eroare instanța de judecată, pârâtul a înregistrat somația din 31 ianuarie 2020 cu privire la restituirea mijloacelor financiare în suma de 132 971 de lei, chiar dacă deja le recepționase înainte de termenul indicat în recipisa menționată, având scopul îmbogățirii ilicite, acțiune care se încadrează cu existența elementelor de escrocherie, somându-l întru restituirea sumei menționate mai devreme de termenul scadent, asumat de restituire de către dânsul, precum este indicat în recipisă 30 iunie 2020.

Pe acest fapt, la data de 28 aprilie 2020, cu numărul de înregistrare R-547/20, dânsul a depus o plângere către organul de urmărire penală privind examinarea acesteia cu atragerea la răspundere penală a lui Dumitru Bounegru, care prin acțiuni de escrocherie și șantaj, încearcă să încaseze din contul petiționarului suma de 132 971,75 de lei, dovedită și prin înregistrarea unei acțiuni în instanța de judecată, prin care încearcă, prin intermediul înregistrării unei aparente acțiuni legale, să încaseze absolut nejustificat și cu rea-credință mijloacele financiare.

Totodată, confuzia în textul presupus întemeiat al lui Dumitru Bounegru fiind acordarea împrumutului cu scop de procurare a unui bun mobil, însă contrazicerea în declarațiile sale absolut mincinoase și lipsite de adevăr ale acestuia se suprapun cu alte circumstanțe, precum pentru care ar fi fost recepționate mijloacele financiare sunt neachitarea prețului integral al unui teren cu titlu de construcție în com. XXXXX, mun. XXXXX și pentru care cumpărătorul, adică dânsul nu a achitat prețul comercial integral al terenului, fiind recepționate de către petiționar mai multe somații contradictorii, una fiind pentru achitarea integrală a prețului comercial al terenului, alta fiind restituirea unei datorii, pentru care a solicitat procurarea unui bun mobil.

A remarcat că, de fapt, circumstanțele fiind de altă natură.

Așadar, în acțiunea civilă depusă de către Dumitru Bounegru, ultimul recunoaște că terenul cu nr. cadastral XXXXX este proprietatea privată a lui Vadim Reșița, iar în somația din 31 ianuarie 2020, a încercat prin escrocherie să obțină bunul dat, făcând declarații mincinoase.

Mai mult, Dumitru Bounegru, în afară de banii primiți pentru teren, a mai primit și alte mijloace financiare în sumă de 5 000 de euro, pe care i-a cerut ca compensare pentru rețele (gaz, apeduct, electricitate), suma de 3 000 de euro și suma 2 000 de euro compensare pentru construcția gardului împrejurul terenului, fapt care poate fi dovedit atât prin declarațiile martorilor, cât și prin declarațiile înregistrate la organul de urmărire penală.

A mai notat că, ulterior, după ce Dumitru Bounegru a înstrăinat terenul cu nr. cadastral XXXXX în folosul lui, prin înșelăciune l-a convins că va fi partener și urmează să investească mijloace financiare împreună în construcția casei de locuit din str-la XXXXX, aproximativ 16 000 de euro, pe care dânsul i-a recepționat cu împrumut de la Oleg Pârvu.

Văzând că nu ajung mijloace financiare pentru finisarea lucrărilor de construcție, Dumitru Bounegru a sugerat de a primi cu împrumut sume bănești de la client, cumpărător, al casei pe care urma să o cumpere Renat Anghel.

A precizat că a fost luată, prin diferite tranșe, suma de 84 464 de lei și suma de 900 de euro, de la cumpărător, căruia dânsul, la fel, i-a scris recipisă, identică celei din 30 decembrie 2019, care de fapt nu a primit-o de la Dumitru Bounegru, ci de la Renat Anghel, ultima fiind o garanție de achitare a cumpărătorului cu vânzătorul, după finisarea casei de locuit, fiind un avans din prețul total negociat cu cumpărătorul.

Totodată, a accentuat că Dumitru Bounegru, în cererea de chemare în judecată, a invocat temeinicia pretențiilor sale prin existența unor contracte de împrumut, valabilității sale în raport cu prevederile legale, înregistrarea unui

raport obligațional de executare de către părțile contractuale, în strictă conformitate cu scopul urmărit, lipsa viciilor juridice, valabilitatea ofertei și consumarea lui în condițiile actului, fapt care dovedește contrariul atât a prestației creditorului, cât și a valabilității ofertei sale, lipsa valabilității actului juridic și ofertei „creditorului” pentru „debitori”.

A considerat că recipisa din 30 decembrie 2019 nu corespunde normelor imperative, așa precum se dezvoltă și în norma materială de drept - art. 1242 alin. (1) din Codul civil.

În sensul alin. (4) din norma citată, un contract nu se consideră contract de împrumut doar pentru că prevede un termen pentru executarea obligației pecuniare, cu excepția cazului în care împrumutatul este obligat să plătească dobândă suplimentar la acea obligație pecuniară.

În drept, Vadim Renița, reprezentat de avocatul Mihail Barbaroș și-a întemeiat pretențiile în temeiul dispozițiilor art. 166-167, 172-173, 85 alin. (4) din Codul de procedură civilă, art. 327, 328-329, 331, 341 din Codul civil.

Reclamantul Vadim Renița, reprezentat de avocatul Mihail Barbaroș a solicitat admiterea acțiunii reconvenționale și recunoașterea nulității actului juridic prezentat sub formă de recipisă, consemnat la 30 decembrie 2019.

La 10 februarie 2021, Dumitru Bounegru, reprezentat de avocatul Constantin Lazari a depus cerere de concretizare a cererii de chemare în judecată, prin care a solicitat încasarea de la Vadim Renița în beneficiul său a sumei în mărime de 132 971,15 de lei, a dobânzii de întârziere, pentru perioada 30 decembrie 2019 – 10 februarie 2021, în mărime de 22 982,27 de lei, precum și a cheltuielilor de judecată formate din taxa de stat și asistența juridică (f. d. 98-102 vol. I).

Prin hotărârea din 16 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de Dumitru Bounegru și respinsă acțiunea reconvențională depusă de Vadim Renița, ca fiind neîntemeiată.

S-a încasat de la Vadim Renița în beneficiul lui Dumitru Bounegru suma de 132 971,15 de lei, suma de 22 982,27 de lei cu titlu de dobânda de întârziere și suma de 4 678,65 de lei cu titlu de recompensa taxei de stat (f. d. 174, 179-189 vol. I).

La 06 ianuarie 2022, prin intermediul poștei electronice, Vadim Renița, reprezentat de avocatul Mihail Barbaroș a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 16 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, iar la 27 aprilie 2022, a fost prezentată cererea de apel motivată, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii reconvenționale și respingerea integrală a cererii de chemare în judecată depusă de Dumitru Bounegru (f. d. 176-178, 201-203 vol. I).

Prin decizia din 22 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Vadim Renița, reprezentat de avocatul Mihail Barbaroș, casată hotărârea din 16 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care a fost respinsă cererea de chemare în judecată depusă de Dumitru Bounegru, ca fiind neîntemeiată.

A fost admisă acțiunea reconvențională depusă de Vadim Renița.

A fost declarată nulă recipisa din data de 30 decembrie 2019 încheiată între Vadim Renița și Dumitru Bounegru.

Au fost încasate de la Dumitru Bounegru în beneficiul lui Vadim Renița suma de 3 989,13 de lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea acțiunii reconvenționale și suma de 3 509 de lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea cererii de apel, în total suma de 7 498,13 de lei (f. d. 240, 241-251 vol. I).

La 28 decembrie 2022, Dumitru Bounegru, reprezentat de avocatul Constantin Lazari a declarat recurs împotriva deciziei din 22 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe (f. d. 2-16 vol. II).

În motivarea recursului a invocat că instanța de apel a invocat drept temeii juridic de casare a hotărârii instanței de fond, în pct. 14 din decizie, art. 386 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, dar fără a explica care, totuși, concluzii ale primei instanțe sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei, cu probele administrate ce ar constitui temeiul unor concluzii contrare. Iar concluzia de la pct. 26 din decizia contestată, unde se descrie conținutul unui alt temeii juridic – art. 386 alin. (1) lit. d) Cod de procedură civilă, fără a fi argumentat, creează o incertitudine totală.

A remarcat că instanța de apel a încălcat principiul contradictorialității, inclusiv la etapa examinării cauzei, când a făcut trimitere la careva explicații, prezentate de anumite persoane la Poliție, dar care lui nu i-au fost prezentate, dânsul neavând acces la ele.

La adoptarea deciziei din 22 septembrie 2022, instanța de apel a încălcat principiul contradictorialității și a pus la baza deciziei adoptate ca probe, niște declarații ale intimatului, cât și ale unei persoane necunoscute – Renat Anghel, care nici nu au fost audiate de către instanța de judecată și cărorora dânsul nu a avut posibilitatea să le înainteze întrebări, fiind lipsit astfel de a prezenta noi probe, odată ce instanța de apel a acceptat, a invocat așa zise noi probe – declarațiile lui Vadim Renița și Renat Anghel, prezentate la Poliție, nefiind audiate nici în instanța de apel.

A specificat că intimatul nu a prezentat instanței de judecată careva probe legale în confirmarea poziției sale precum că recipisa a fost scrisă contrar voinței sale, iar o altă recipisă, prezentată de el în instanța de judecată, are un alt conținut, în care sunt indicate alte persoane și în care dânsul nu este menționat, întocmită la o altă dată și în alte împrejurări, care și urmează a fi examinată/cercetată de persoanele indicate în ea: Vadim Renița și Renat Anghel.

Astfel, faptul că între aceste două persoane au existat alte careva relații și conflicte ce se examinează în instanța de judecată, nu prezintă circumstanțe legale care pot fi invocate spre a declara nulitatea absolută a recipisei.

Instanța de apel eronat a aplicat art. 327, 328 și 331 Cod civil, în coroborare cu art. 118 și 119 Cod de procedură civilă, urmând în mod corect și legal, să aplice art. 10, 774, 775, 776, 858, 901, 942, 1242, 1247 și 1248 Cod civil, cât și art. 1 din Protocolul nr. 1 din CEDO.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei motivate din 22 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată la adresa electronică a recurentului și a reprezentantului recurentului, avocatului Constantin Lazari, prin intermediul poștei electronice, la 24 noiembrie 2022, circumstanță se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la actele cauzei (f. d. 254 vol. I).

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 28 decembrie 2022, în termenul legal.

La 17 ianuarie 2023, în adresa lui Vadim Renița a fost expediată copia recursului declarat de Dumitru Bounegru, reprezentat de avocatul Constantin Lazari, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 29 vol. II), fiind recepționată la 20 ianuarie 2023, ceea ce se atestă prin avizul de recepție anexat la materialele dosarului (f. d. 31 vol. II).

Până la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului, intimatul nu și-a valorificat acest drept procedural și nu a depus referință.

Prin încheierea din 07 iunie 2023 a Curții Supreme de Justiție, a fost considerat admisibil recursul declarat de Dumitru Bounegru, reprezentat de avocatul Constantin Lazari (f. d. 67 vol. II).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel. Conform art. XI alin. (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

În această consecvență, se deduce că recursul declarat de Dumitru Bounegru, reprezentat de avocatul Constantin Lazari, împotriva deciziei din 22 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, va fi examinat în baza temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă în vigoare până la 01 septembrie 2023.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție mai relevă că, având în vedere că recursul declarat de Dumitru Bounegru, reprezentat de avocatul Constantin Lazari, împotriva deciziei din 22 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost considerat admisibil prin încheierea din 07 iunie 2023 a Curții Supreme de Justiție, adică până la intrarea în vigoare a modificărilor operate prin Legea pentru modificarea unor acte normative nr. 246 din 31 iulie 2023,

procedura de judecare a recursului se va efectua conform art. 440 din Codul de procedură civilă, în redacția de până la 01 septembrie 2023.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă (în redacția de până la 01 septembrie 2023), recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și de a menține hotărârea primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

După cum denotă actele cauzei, Dumitru Bounegru, reprezentat de avocatul Constantin Lazari, înaintând cererea de chemare în judecată împotriva lui Vadim Renița, a solicitat încasarea de la Vadim Renița în beneficiul său a sumei în mărime de 132 971,15 de lei, a dobânzii de întârziere, pentru perioada 30 decembrie 2019 – 10 februarie 2021, în mărime de 22 982,27 de lei, precum și a cheltuielilor de judecată formate din taxa de stat și asistența juridică (f. d. 4-7, 98-102 vol. I).

Tot materialele dosarului atestă că Vadim Renița, reprezentat de avocatul Mihail Barbaroș, depunând cerere reconvențională împotriva lui Dumitru Bounegru, a solicitat recunoașterea nulității actului juridic prezentat sub formă de recipisă, consemnat la 30 decembrie 2019 (f. d. 67-68 vol. I).

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a admis cererea de chemare în judecată depusă de Dumitru Bounegru, a respins acțiunea reconvențională depusă de Vadim Renița, ca fiind neîntemeiată, fiind încasat de la Vadim Renița în beneficiul lui Dumitru Bounegru suma de 132 971,15 de lei, suma de 22 982,27 de lei cu titlu de dobânda de întârziere și suma de 4 678,65 de lei cu titlu de recompensa taxei de stat (f. d. 174, 179-189 vol. I).

Judecând apelul declarat de Vadim Renița, reprezentat de avocatul Mihail Barbaroș, instanța de apel a admis apelul declarat de Vadim Renița, reprezentat de avocatul Mihail Barbaroș, a casat hotărârea din 16 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care a fost respinsă cererea de chemare în judecată depusă de Dumitru Bounegru, ca fiind neîntemeiată, admisă acțiunea reconvențională depusă de Vadim Renița și declarată nulă recipisa din data de 30 decembrie 2019 încheiată între Vadim Renița și Dumitru Bounegru, fiind încasat de la Dumitru Bounegru în beneficiul lui Vadim Renița suma de 3 989,13 de lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea acțiunii reconvenționale și suma de 3 509 de lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea cererii de apel, în total suma de 7 498,13 de lei (f. d. 240, 241-251 vol. I).

La adoptarea unei asemenea soluții, instanța de apel, în temeiul prevederilor art. 312 alin. (1)-(3), 316, 317, 321, 324, 326, 1027, 1028, 1242 din Codul civil, a constatat că recipisa din 30 decembrie 2019, semnată de Vadim

Renița, în sensul și forma prezentată de către Dumitru Bounegru, este act juridic care nu îmbracă forma împrumutului (f. d. 21 vol. I), ce presupune obligații contrare unui contract de împrumut cu obligații divizibile rezultate din valabilitatea unui alt contract așa precum menționează reclamantul în acțiunea sa, recunoscut de ambele părți.

Instanța de apel a reținut că în recipisa menționată nu este indicat în baza la ce urmează Vadim Renița să restituie banii, nu este niciun contract de împrumut între Dumitru Bounegru și Vadim Renița.

Astfel, instanța de apel a stabilit că recipisa prezentată la materialele cauzei (f. d. 21 vol. I), diferă după conținut de circumstanțele la care a făcut trimitere Dumitru Bounegru, fiind unul simulat și în lipsă de a produce efecte.

Instanța de apel a evidențiat că prin recipisa prezentată la materialele cauzei civile, diferită după conținut de circumstanțele la care a făcut trimitere reclamantul/intimat Dumitru Bounegru, este unul nul, care prezuma la existența altor circumstanțe, altor contracte, despre care partea reclamantă nu declară.

Totodată, instanța de apel a menționat că declarațiile părților date la organul de urmărire penală, confirmă existența altor relații între părți. De fapt, părțile nu neagă existența altor contracte, relații între ele, dar nu vin cu cerințe de a fi recunoscute valabile.

Instanța de apel a conchis că recipisa din 30 decembrie 2019, semnată de Vadim Renița (f. d. 21 vol. I), cade sub incidența nulității absolute, or, actul juridic care contravine normelor imperative, contravine ordinii publice, bunelor moravuri - sunt nule, iar atât în instanța de fond, cât și în instanța de apel, părțile în proces au recunoscut faptul că relațiile contractuale dintre părțile litigante (inclusiv recipisa prezentată în calitate de probă) au fost comerciale și de investiții reciproce, fapt confirmat și de către părât, investiții avându-se în vedere atât mijloacele financiare, cât și munca întruchipată de către părâtul Vadim Renița.

Prin prisma prevederilor art. 774 și 996 din Codul civil și premiselor de abordare, instanța de apel a conchis că Dumitru Bounegru nu poate pretinde încasarea datoriei în temeiul unui contract de împrumut/recipisă încheiat fără intenția de a produce efecte juridice, care este lovit de nulitate.

La acest compartiment, instanța de apel a reținut că, în conținutul normelor menționate, actele juridice fictive au menirea să creeze o aparență juridică pentru terți și implică o neconcordanță intenționată între voința reală și voința declarată, care are ca scop amăgirea terților.

Astfel, deși la materialele dosarului a fost anexată recipisa din 30 decembrie 2019, prin care Vadim Renița se obligă să restituie suma de 132 971,75 de lei lui Dumitru Bounegru, până la data de 30 iunie 2020, instanța de apel a conchis că aceasta nu justifică realitatea unei asemenea convenții, în situația în care în speță se constată că prin recipisa prezentată la materialele cauzei civile, diferită după conținut de circumstanțele la care a făcut trimitere reclamantul Dumitru Bounegru, este unul nul.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația ce guvernează raportul litigios, constată că instanța de apel a apreciat greșit circumstanțele importante pentru justa soluționare a cauzei, pe când prima instanță, întemeiat, pronunțându-se asupra

aspectelor importante, având la bază cadrul legal aplicabil în speță, a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii inițiale depusă de Dumitru Bounegru și netemeiniciei acțiunii reconvenționale depusă de Vadim Renița.

Conform art. 9 alin. (1), (2) lit. a) din Codul civil, drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sunt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile legislației civile. Drepturile și obligațiile civile apar din contracte și din alte acte juridice.

Conform art. 10 alin. (1) din Codul civil, persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară.

Conform art. 774 din Codul civil, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.

Conform art. 776 din Codul civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Conform art. 858 din Codul civil, temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Conform art. 901 alin. (1) din Codul civil, în cazul în care fără justificare, debitorul nu își execută obligația, creditorul poate, în condițiile legii și, după caz, ale contractului, să ceară plata de despăgubire pentru prejudiciu suferit prin neexecutare.

Conform art. 1242 alin. (1) din Codul civil, prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

Conform art. 1247 alin. (1) din Codul civil, împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul și în modul stabilit în contract. Dacă nu au fost stabilite dobânzi, el are dreptul să restituie împrumutul și până la expirarea termenului.

Cu referire la dispozițiile legale menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că la 30 decembrie 2019, Vadim Renița a semnat recipisa prin care și-a asumat obligația de a restitui suma de 132 971,75 de lei, lui Dumitru Bounegru, până la 30 iunie 2020 (f. d. 21 vol. I).

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, deoarece Vadim Renița, în termenul stabilit, nu a restituit suma indicată în recipisă, la 31 ianuarie 2020, Dumitru Bounegru a expediat în adresa lui Vadim Renița somația, prin care a solicitat achitarea sumei de 132 971,75 de lei în termen de 15 zile din momentul recepționării somației.

La 16 aprilie 2020, Vadim Renița a depus plângere la Inspectoratul de Poliție Ciocana, pe faptul acțiunilor pretinse ilegale ale lui Dumitru Bounegru (f. d. 48 verso-49 vol. I).

Prin răspuns Inspectoratul de Poliție Ciocana nr. R-547/20 din 24 iunie 2020, organul de poliție a ajuns la concluzia că litigiul apărut între Vadim Renița și Dumitru Bounegru, ține de competența instanței de judecată, fiind decis de a înceta examinarea cazului dat din lipsa semnelor constitutive ale contravenției sau infracțiunii (f. d. 48 vol. I).

Coroborând prevederile legale enunțate la materialul probator administrat în speță, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține ca fiind justă concluzia primei instanțe cu referire la temeinicia pretenția lui Dumitru Bounegru referitor la încasarea datoriei în sumă de 132 971,75 de lei.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că actele cauzei, și anume, recipisa din 30 decembrie 2019, atestă că Vadim Renița a împrumutat de la Dumitru Bounegru suma de 132 971,75 lei.

În același timp, la materialele dosarului lipsesc probe care ar confirma achitarea de către Vadim Renița a datoriei menționate.

Prin urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că, după cum corect a reținut și instanța de fond, Vadim Renița, contrar obligațiilor asumate prin recipisa din 30 decembrie 2019, în coroborare cu prevederile art. 774 și 776 din Codul civil, nu a achitat datoria.

Conform art. 1248 alin. (1) din Codul civil, în cazul în care împrumutatul nu restituie în termen împrumutul, dispozițiile art. 942 se aplică în modul corespunzător dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

Conform art. 942 alin. (1) din Codul civil, în cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la dobândă de întârziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății până la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin. (2) ori la o altă rată prevăzută de dispozițiile legale speciale.

Raportând la caz dispozițiilor normelor legale enunțate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că instanța de fond întemeiat a ajuns la concluzia privind admiterea pretenției lui Dumitru Bounegru cu privire la încasarea dobânzii de întârziere conform recipisei din 30 decembrie 2019, în mărime de 22 982,27 de lei, conform calculului dobânzii de întârziere prezentat de reclamant.

Sub un alt aspect, cu referire la acțiunea reconvențională, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că Vadim Renița, prin prisma art. 118 din Codul de procedură civilă, nu a prezentat probe în confirmarea argumentelor invocate cu referire la faptul că suma de 132 971,75 de lei ar avea o altă destinație și scop decât împrumutul și obligațiile de restituire, precum și că recipisa a fost scrisă contrar voinței sale.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că Vadim Renița, în susținerea alegațiilor invocate în cererea reconvențională, a anexat recipisa din 20 noiembrie 2019, prin care a primit de la Renat Anghel suma de 84 464 de lei și suma de 900 de euro, și s-a obligat să le restituie până la data de 04 decembrie 2019 (f. d. 80 vol. I).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că în recipisa din 20 noiembrie 2019 sunt indicate obligațiile de restituire a mijloacelor bănești între Vadim Renița și Renat Anghel. Recipisa menționată nu îl vizează pe Dumitru

Bounegru și nu este semnată de acesta, fiind întocmită la o altă dată și în alte împrejurări, în care este indicată o altă sumă de bani, care nu corespunde cu suma indicată în recipisa prezentată în original de Dumitru Bounegru.

Drept urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că recipisa din 20 noiembrie 2019 nu duce la nulitatea recipisei din 30 decembrie 2019.

În acest aspect, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că este greșită concluzia instanței de apel precum că Dumitru Bounegru nu poate pretinde încasarea datoriei în temeiul recipisei din 30 decembrie 2019.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție evidențiază că Vadim Renița nu a făcută dovada faptului că recipisa din 30 decembrie 2019, a fost încheiată fără intenția de a produce efecte juridice, la caz, nefiind stabilite circumstanțe incontestabile și probe pertinente în acest sens.

Mai cu seamă că instanța de apel, ajungând la concluzia de a declara nulă recipisa din 30 decembrie 2019 încheiată între Vadim Renița și Dumitru Bounegru, a făcut trimitere doar la normele generale care reglementează nulitatea actului juridic, nefiind indicată norma specială în temeiul căruia s-a ajuns la o asemenea soluție.

Sintetizând cele reliefate supra, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că materialul probator atestă incontestabil că recipisa din 30 decembrie 2019, scrisă benevol de Vadim Renița, reprezintă manifestarea, exteriorizarea de voință a acestuia de a încheia un act juridic, prin care și-a exprimat consimțământul, având intenția de a produce efecte juridice din momentul semnării, prin care a confirmat faptul primirii de la Dumitru Bounegru, a sumei de 132 971,75 de lei și a stabilit termenul la care va restitui suma de bani primită.

În raport cu aceste constatări este evident că poziția instanței de apel în sensul temeiniciei cererii reconvenționale depusă de Vadim Renița, reprezentat de avocatul Mihail Barbaroș împotriva lui Dumitru Bounegru cu privire la recunoașterea nulității actului juridic, este neîntemeiată, astfel că, hotărârea primei instanțe, prin care acțiunea reconvențională a fost respinsă este una legal.

În conformitate cu dispozițiile art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Astfel, prima instanță just a încasat din contul lui Vadim Renița în beneficiul lui Dumitru Bounegru suma de 4 678,65 de lei, cu titlu de taxă de stat, achitată de Dumitru Bounegru la depunerea cererii de chemare în judecată, fapt ce se confirmă prin ordinul de încasare a numerarului din 28 februarie 2020 (f. d. 2 vol. I) și a numerarului din 10 februarie 2021 (f. d. 97 vol. I).

Din considerentele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat, care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f), art. 445 alin. (3) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Dumitru Bounegru, reprezentat de avocatul Constantin Lazari.

Se casează integral decizia din 22 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 16 decembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Dumitru Bounegru împotriva lui Vadim Renița cu privire la încasarea împrumutului, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată, și la acțiunea reconvențională depusă de Vadim Renița, reprezentat de avocatul Mihail Barbaroș împotriva lui Dumitru Bounegru cu privire la recunoașterea nulității actului juridic.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Mariana Ursachi

Diana Stănilă

Ion Malanciuc

Oxana Parfeni